

Український державний університет залізничного транспорту

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри менеджменту,
публічного управління та HR-технологій
протокол №1 від 18 вересня 2023 р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

I семестр 2023-2024 навчального року

освітній рівень перший (бакалавр)

галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальність: 073 Менеджмент

281 Публічне управління та адміністрування

освітня програма: Менеджмент організацій і адміністрування (МОА)

ІТ-менеджмент (ІТМ)

Публічне управління та адміністрування (ПУА)

Час та аудиторія проведення занять: згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Лектор та викладач практичних занять: Волохова Інна Володимирівна, к.е.н., доцент

Контакти: +38 (057) 730-10-46, e-mail: yolohova@kart.edu.ua, invo76@ukr.net

Години прийому та консультацій: понеділок, четвер з 12.40-14.00

Розміщення кафедри: м. Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 2 поверх, 206 аудиторія.

Веб-сторінка автора: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні ресурси: <http://lib.kart.edu.ua/>

силабус з дисципліни

ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

I семестр 2023-2024 навчального року

Денна форма здобуття освіти
106-МОА-Д22, 107-ПУА-Д22, 116-ІТМ-Д22, 136-МОА-Д23,
137-ПУА-Д23

Заочна форма здобуття освіти
1 курс МОАс, 2 курс МОА, ПУА

Лекції: <http://rasp.kart.edu.ua/>

Практика: <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Лектор: Волохова Інна Володимирівна

Контакти: +38 (057) 730-10-46, e-mail: volohova@kart.edu.ua, invo76@ukr.net

Години прийому та консультацій: понеділок, середа з 12.40-14.00

Веб-сторінка курсу: <https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=10438>
<https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=10442>

Додаткові інформаційні ресурси: <http://lib.kart.edu.ua/>

Ринкова економіка є основою функціонування соціально-економічної системи будь-якої сучасної розвиненої країни. Водночас потужний економічний потенціал і високі соціальні стандарти життя населення країн сформовані завдяки наявності в кожній із них національної моделі господарювання, яка враховує специфічність багатоманітності факторів економічного, політичного і соціального характеру. Минуло понад 20 років, як Україна обрала ринкову форму розвитку економіки, проте довготривала економічна криза свідчить про відсутність у нашій країні власної моделі господарювання. Головне призначення цього курсу – це пошук найбільш ефективного шляху розвитку української економіки, що вимагає вивчення досвіду провідних зарубіжних країн щодо застосування ними тих чи інших теоретичних концепцій, а також конкретних економічних важелів та інструментів їх реалізації.

Метою викладання навчальної дисципліни “Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України” є формування комплексу теоретичних знань про особливості функціонування механізму ринкової економіки, виявлення і шляхи вирішення прикладних проблем становлення ринкової економіки в Україні.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України” є набуття знань про основи функціонування ринкової економіки, вивчення основ функціонування економічних суб’єктів ринкової економіки, отримання навичок аналізу існуючих проблем функціонування промислового комплексу в ринковій економіці.

Дисципліна «Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України» входить до блоку вибіркових дисциплін професійної підготовки бакалавра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні **компетентності** студентів:

1. Ціннісно-сміслову компетентність (формування та розширення світогляду студента в області знань прикладних проблем ринкової економіки, здатність до розуміння актуальності використання ринкових підходів в управлінні діяльністю об’єктів господарювання).

2. Загальнокультурну компетентність (розуміння культурних, історичних, національних та регіональних особливостей, що склалися в Україні та за її межами в області застосування та розвитку ринкових відносин).

3. Навчально-пізнавальну компетентність (формування у студента зацікавленості про стан та перспективи розвитку ринкових відносин, ефективність впровадження ринкових механізмів в економіку, проблеми їх застосування на сучасному підприємстві з метою розвитку креативної складової компетентності; здатність студента формувати цілі організації ринкових механізмів та, з метою їх вирішення, вміння знаходити рішення у нестандартних ситуаціях в контексті використання сучасних ринкових інструментів в Україні).

4. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації в області застосування ринкових засад господарювання за допомогою сучасних та ефективних інструментів ринку).

5. Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проєктів в області формування та реалізації прикладних задач ринкової економіки, ситуаційного аналізу стану ринкового середовища, заходів стимулювання попиту, розвиток креативного мислення при вирішенні поставлених завдань, навички управління командою задля досягнення поставленої мети).

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, навички толерантного ставлення до іншої думки при вирішенні завдання, здатність до критики та самокритики, прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо вас цікавить глибока трансформація економічних відносин, що відбувається в Україні на тлі впровадження ринкових умов господарювання та обумовлює необхідність осмислення і дослідження сутності ринкових відносин у сучасних умовах, тоді вам потрібен цей курс! Для економіки України актуальним є вивчення досвіду країн-лідерів, щоб із урахуванням історичних, соціально-економічних і національних особливостей нашої країни запровадити доцільну модель економічного розвитку.

Курс «Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України» спрямований на формування комплексу теоретичних знань про особливості функціонування механізму ринкової економіки, виявлення і шляхи вирішення прикладних проблем становлення ринкової економіки в Україні.

Здобувачі освіти зможуть реалізувати себе в розробці сучасних прикладних ринкових концепцій, застосуванні ринкових механізмів в системі господарювання сучасних підприємств, визначенні ефективності залучення ринкових підходів, застосуванні інструментарію ринку в розв'язанні прикладних проблем становлення ринкової економіки.

Від здобувачів очікуються:

- базові знання з дисципліни «Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України»;
- розуміння теоретичних основ ринкової економіки;
- наявність логічного мислення при розв'язанні прикладних проблем ринкової економіки;
- вміння використовувати сучасні ринкові підходи, розробляти й обґрунтовувати рішення на основі комплексу оптимізаційних моделей; обґрунтовувати вибір оптимального розподілу ресурсів; вміння використовувати навички аналізу існуючих проблем функціонування промислового та транспортного комплексу в ринковій економіці, виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати шляхи їх вирішення і оцінювати майбутні результати.

Команда викладачів готова надати будь-яку допомогу з найбільш складними та проблемними аспектами курсу по електронній пошті і особисто - у робочий час.

Огляд курсу

Курс «Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України» вивчається на 1-му році денної скороченої форми навчання бакалавра або на 2-му році денної/заочної повної форми навчання бакалавра та забезпечує:

- глибоке розуміння основних теоретичних понять ринкової економіки;
- набуття практичних навичок з вирішення прикладних проблем ринкової економіки.

Курс складається з однієї лекції раз у два тижні та одного практичного заняття кожного тижня. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та розробки проектів з вирішення складних проблем ринкової економіки. В рамках курсу передбачаються лекції запрошених роботодавців.

Практичні заняття з курсу передбачають вивчення прийомів та методів, які дозволять сформуванню бази знань, умінь та навичок з розв'язання прикладних проблем ринкової економіки. Виконання завдань супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формують у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу.

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «Дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Приклади питань для обговорення доступні на слайдах відповідних презентацій. Ось деякі з них:

1. Формування стратегії реформування економіки в контексті забезпечення сталого розвитку України
2. Сучасні організаційні форми ведення господарської діяльності
3. На вашу думку, що має зробити держава, щоб протидіяти монополії?
4. Поміркуйте, в яких випадках держава може втручатися в цінову політику та якість випуску продукції й надання послуг?

Додаткові ресурси курсу:

https://pidruchniki.com/91711/politekonomiya/problemi_perehodu_ukrayini_rinkovoyi_ekonomiki

Теми курсу

Модуль 1.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Механізм функціонування ринкової економіки

Тема 1. Особливості економічних трансформацій

Тема 2. Загальна характеристика механізму функціонування ринкової економіки

Тема 3. Економічні суб'єкти ринкової економіки.

Тема 4. Сучасні організаційні форми ведення господарської діяльності.

Модуль 2.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особливості функціонування економіки України на сучасному етапі розвитку країни

Тема 5. Приватизаційні та інтеграційні процеси в ринковій економіці.

Тема 6. Напрямки практичного використання теоретичних положень ринкової економіки.

Тема 7. Проблеми розвитку та регулювання інвестиційного процесу в економіці України.

Тема 8. Особливості інфляційного процесу в перехідних економіках та приборкання гіперінфляції в Україні.

Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України

схема курсу

Поміркуй	Лекції	
	Запрошені лектори	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	Виконай
	Групові завдання	
	Індивідуальні завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Залік	

Лекції та практичні заняття

Денна форма здобуття освіти

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
1,2	2	Лекц.№1 Особливості економічних трансформацій	4	ПР-1 Особливості економічних трансформацій
3,4	2	Лекц.№2 Загальна характеристика механізму функціонування ринкової економіки	4	ПР-2 Загальна характеристика механізму функціонування ринкової економіки
5,6	2	Лекц.№3. Економічні суб'єкти ринкової економіки.	4	ПР-3 Економічні суб'єкти ринкової економіки
7,8	2	Лекц.№4. Сучасні організаційні форми ведення господарської діяльності.	4	ПР-4 Сучасні організаційні форми ведення господарської діяльності
9,10	1	Лекц.№5. Приватизаційні та інтеграційні процеси в ринковій економіці.	2	ПР-5 Приватизаційні та інтеграційні процеси в ринковій економіці
11,12	2	Лекц.№6. Напрямки практичного використання теоретичних положень ринкової економіки.	4	ПР-6 Напрямки практичного використання теоретичних положень ринкової економіки
13,14	2	Лекц.№7. Проблеми розвитку та регулювання інвестиційного процесу в економіці України	4	ПР-7 Проблеми розвитку та регулювання інвестиційного процесу в економіці України
15,16	2	Лекц.№8. Особливості інфляційних процесів в перехідних економіках	4	ПР-8 Особливості інфляційного процесу в перехідних економіках та приборкання гіперінфляції в Україні

Заочна форма здобуття освіти

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
	2	Лекц.№1 Особливості економічних трансформацій	2	ПР-1 Особливості економічних трансформацій
	2	Лекц.№2 Загальна характеристика механізму функціонування ринкової економіки	2	ПР-2 Загальна характеристика механізму функціонування ринкової економіки
	2	Лекц.№3. Економічні суб'єкти ринкової економіки.	2	ПР-3 Економічні суб'єкти ринкової економіки
	2	Лекц.№4. Сучасні організаційні форми ведення господарської діяльності.		

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
--	---------------------------------	-----------------------	-------------

ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

• Студентам пропонується обрати один з **6 варіантів тем для створення власного проекту** впродовж семестру. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **20 балів до поточного модульного контролю**.

• За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання складає 50% на перший модульний контроль і 100% на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.

• Студенти мають прорецензувати одну роботу іншого студента або групи впродовж семестру очно та висловити свої критичні зауваження.

Теми проектів
Основи функціонування ринкової економіки в Україні
Організаційні форми бізнесу
Форми об'єднання підприємств в Україні
Характеристика суб'єктів ринкової економіки
Проблеми становлення ринкової системи в Україні
Особливості інфляційного процесу в перехідних економіках та приборкання гіперінфляції в Україні

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання ринкових відносин в сучасних умовах. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості. **Максимальна сума становить 10 балів**.

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів). Ступінь залученості визначається участю у роботі дискусійного клубу з питань розв'язання прикладних проблем становлення ринкової економіки. **Максимальна сума становить 15 балів**.

Якщо студент пропустив практичне заняття для отримання балів за нього він повинен

самостійно відпрацювати матеріал, що розглядався на занятті; виконати індивідуальне завдання – підготовка доповіді відповідно до теми календарного плану. Доповідь оцінюється максимально до **5 балів**.

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (10 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 4 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Залік:

• Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача (додаток 1).

Програмні результати навчання

Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання дисципліни «Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України»

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
Здатність критично осмислювати проблеми ринкової економіки, у тому числі на межі із суміжними галузями, інженерними науками, екологією, економікою.	Виконання студентами індивідуального завдання щодо обґрунтування організаційних форм бізнесу в українській економіці	Поточне оцінювання під час практичних занять
Здатність вільно користуватися сучасними методами збору, обробки та інтерпретації науково-технічної інформації (відповідно до спеціалізації) для підготовки проектних та аналітичних рішень, експертних висновків та рекомендацій.	Проблемний виклад матеріалу щодо застосування ринкових інструментів, самостійна робота з науковими джерелами, вміння самостійно шукати, аналізувати, структурувати та відбирати потрібну інформацію в сфері прикладних проблем ринкової економіки	Поточне оцінювання під час практичних занять
Здатність пропонувати нові рішення і застосовувати нові підходи	Виконання студентами індивідуального творчого завдання щодо обґрунтування застосування тих чи інших інструментів ринкової економіки	Перевірка ІНДЗ
Здатність до подальшого навчання у сфері залізничного транспорту, інженерії та суміжних галузей знань, яке значною мірою є автономним та самостійним.	Здатність збирати, обробляти та презентувати дані щодо вивчення та застосування нових підходів у розв'язанні прикладних завдань ринкової економіки як для промислових підприємств, так і підприємств залізничного транспорту	Оцінювання під час групової роботи на семінарських заняттях

Команда викладачів

Волохова Інна Володимирівна (<https://kart.edu.ua/staff/volohova-iv>) – лектор з питань прикладних проблем ринкової економіки. Дисертацію захистила за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. Напрямки наукової діяльності: удосконалення теоретичних та методичних підходів до розвитку організаційно-економічних основ реформування залізничного транспорту України; удосконалення методичних підходів до визначення умов залучення приватних інвестицій, спрямованих на розвиток інноваційних заходів на залізничному транспорті за рахунок встановлення функцій держави та приватних структур в умовах реалізації державно – приватного партнерства; удосконалення методичних основ технології, організації та управління транспортно-експедиційним обслуговуванням на транспорті та способів оцінки їх ефективності.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <https://kart.edu.ua/unit/zhurnal-ikszht/dobrochesnist>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залучення до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаток 1

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З ДИСЦИПЛІНИ «ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ»

1. Економічні трансформації у світі
2. Домашні господарства і розподіл продукту в ринковій економіці
3. Капіталовкладення і реструктуризація основного капіталу, зайнятості та національного продукту
4. Основні етапи розвитку економіки України
5. Пріоритети переходу до ринку в Україні
6. Реструктуризація галузей і підприємств соціального комплексу
7. Економічні трансформації і демократія
8. Забезпечення економічної рівноваги і збалансованості
9. Формування промислової політики
10. Становлення і розвиток форм суспільного господарства
11. Створення збалансованої і ефективної фінансової системи
12. Реструктуризація базових галузей і підприємств промисловості
13. Економіка планового і ринкового типу
14. Спільні риси і відмінності національних ринкових економік
15. Горизонтальна промислова політика і реструктуризація галузей виробництва промислової продукції
16. Перехідна економіка інверсійного типу
17. Національно-ментальні засади ринку в Україні
18. Заходи активізації міжнародної торгівлі України
19. Економічні закони і ринкове мислення
20. Національно-суспільна самоорганізація і ефективність економіки
21. Банківська система в економіці України
22. Засади економічної політики в перехідний період
23. Формування конкурентного середовища
24. Структурні проблеми українських банків
25. Політика економічної збалансованості і стабільності
26. Становлення ринкового механізму ціноутворення
27. Реструктуризація і підвищення ефективності банківської системи
28. Загальна характеристика механізму функціонування ринкової економіки
29. Функції уряду в ринковій економіці
30. Оцінка і зменшення ризику взаємозаборгованості підприємств України
31. Суб'єкти ринкової економіки
32. Ринкова економічна трансформація в Україні
33. Прямі іноземні капіталовкладення в Україні
34. Ринок як сфера підприємництва
35. Формування ринкової інфраструктури
36. Вибір економічної інтеграції для України
37. Сучасні організаційні форми ведення господарської діяльності
38. Проблеми вибору національних політичних і економічних пріоритетів
39. Структурні проблеми українських банків
40. Приватизаційні та інтеграційні процеси в ринковій економіці
41. Проблеми продуктивного і ефективного функціонування національного капіталу
42. Міжнародна підтримка ринкових перетворень в Україні
43. Ринок як форма організації суспільного виробництва
44. Ринкова лібералізація
45. Засади міжнародної торгівлі в перехідний період

46. Типи національних економік
47. Стратегія структурних перетворень в Україні
48. Вибір економічної інтеграції для України
49. Міжнародна класифікація організаційних форм бізнесу
50. Державне регулювання цін шляхом введення потоварного податку або дотації
51. Основні чинники інфляції в економіках перехідного періоду
52. Приватизація як ключова умова трансформації ринкової трансформації економіки України
53. Шляхи розвитку національних економік у глобальному середовищі
54. Головні параметри та причини інвестиційної кризи у вітчизняній економіці
55. Характеристика організаційних форм підприємництва в Україні
56. Трансформація економіки України в умовах глобалізації.
57. Ринкові механізми вдосконалення функціональної структури промислових комплексів.
58. Підприємство і підприємництво в ринковій економіці
59. Держава, спекулянти та ринкова рівновага
60. Перспективи активізації інвестиційного процесу у вітчизняній економіці